

Polisen

Redovisning av regeringsuppdrag

Uppdrag till Polismyndigheten att vidta åtgärder rörande kompetensförsörjning och kompetensutveckling avseende bekämpning av it-relaterad brottslighet

Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen Oktober 2020

1	Regeringsuppdraget	3
1.1	Verksamhetsanalys	3
2	Plan för genomförande	4
2.1	Ta fram informations- och kampanjmaterial som beskriver brottslighetens digitala transformation.....	4
2.2	Uppdatera befintliga utbildningar	4
2.3	Tillsätta en arbetsgrupp som förvaltar den digitala utbildningen.....	5
2.4	Behov av fler it-forensiker och internetinhämtare för att säkra biträdesförmågan	5
2.5	Samverka med externa lärosäten för att underlätta teknisk kompetensförsörjning	5
2.6	Leverera en it-miljö och it-stöd för bekämpning av it-relaterad brottslighet	5
2.7	Informera andra myndigheter i rättskedjan.....	6
2.8	Samverka internationellt inom kompetenshöjning	6
3	Förutsättningar för att genomföra regeringsuppdraget	6
3.1	Uppskattade kostnader för genomförandet	6

1 Regeringsuppdraget

Polismyndigheten har fått regeringsuppdraget *Uppdrag till Polismyndigheten att vidta åtgärder rörande kompetensförsörjning och kompetensutveckling avseende bekämpning av it-relaterade brott*, Ju2020/00378/PO.

Uppdraget är att ta fram en långsiktig plan för att säkerställa att rätt kompetens finns att tillgå i polisverksamheten för att bekämpa it-relaterad brottslighet. Polismyndigheten ska också genomföra kompetensutvecklingsinsatser för att möta identifierat behov av kompetensförsörjning. Den långsiktiga planen ska redovisas den 1 oktober år 2020 och regeringsuppdraget ska slutredovisas den 1 december år 2022.

1.1 Verksamhetsanalys

Att förste man på plats vid ett misstänkt brott gör rätt initiala åtgärder med den digitala informationen, att ansvarig för en operativ insats vet huruvida it-forensiker och internetinhämtare ska tillkallas eller att anmälansupptagare samlar in rätt digital information är ofta förutsättningar för att det efterföljande utrednings- eller underrättelsearbetet ska bli lyckosamt. Alla som arbetar med det som kan leda till en brottsutredning måste ha insikt om vilka åtgärder som ska vidtas för att den digitala informationen ska hanteras rättssäkert och bli till nytta i nästa skede i brottsutredningen eller kunna användas i underrättelsesyfte. En utredare av mängdbrott måste veta vilka digitala spår som kan säkras på egen hand precis som utredaren av narkotikabrott måste känna igen spåren av virtuella valutor innan biträde av internetinhämtare begärs. Regeringsuppdraget kommer alltså kunna påverka merparten i den polisoperativa verksamheten, men i olika omfattning.

Karaktäristiskt för digitala spår och bevis är att de är flyktiga. De kan snabbt läggas upp på internet eller i en databärare, t.ex. mobiltelefon, dator eller usb-sticka, och de kan lika fort tas bort. Det krävs personal som behärskar tekniken, som förstår internets uppbyggnad och som är uppdaterad på de senaste trenderna, språket och kulturen på nätet för att bevissäkringen ska ske på ett rättsäkert sätt.

Polisen har etablerat it-brottscentrum som har den digitala sfären som sitt ansvarsområde och består av personal med ett högt tekniskt kunnande. Det finns regionala it-brottscentrum i varje region och ett på nationell nivå. It-brottscentrumen utreder brott med de mest komplexa digitala inslagen och biträder övrig polisverksamhet med it-forensik, internetinhämtning och utredningsstöd. It-brottscentrumens deskar är kontaktpunkt för samtliga dessa frågor och stödjer via sin rådgivande funktion övrig polisverksamhet i frågor som rör digitala inslag i brott.

Eftersom informationen är flyktig och kan vara tekniskt komplex behöver polisen ha tillräckligt många it-forensiker och internetinhämtare för att kunna bi-

träda övrig polisverksamhet när situationen så kräver. Under en operativ insats kan t.ex. filmer läggas upp på nätet som snabbt tas bort när allmänheten inser att filmerna kan bli aktuella i en brottsutredning. Sådan information behöver internetinhämtare säkra. Vid husrannsakan eller kontroll av innehåll i mobiler är it-forensikerna nyckelresurser, men det kan vara svårt att få biträde då den it-forensiska verksamheten har brist på personal.

Eftersom den tekniska utvecklingen och utvecklingen på internet sker snabbt måste polisen successivt överföra kompetens från specialister till generalister så snart verktygsutvecklingen möjliggör en sådan kompetensöverföring. Sådan kompetensöverföring sker t.ex. inom kamerabevakningsområdet, där analys av film tidigare var förbehållet it-forensiker vid it-brottscentrum men som nu utförs av andra enheter. Samtidigt som kompetensöverföringen sker fördjupar it-forensiker och internetinhämtare vid it-brottscentrum kompetensen inom andra områden som ständigt utvecklas, t.ex. inom dekryptering, deepweb och virtuella valutor. Kompetensen avseende digitala inslag i brott måste därför successivt förflyttas för att Polismyndigheten ska följa med i den snabba teknikutvecklingen.

2 Plan för genomförande

Regeringsuppdraget är planerat att genomföras med följande aktiviteter.

2.1 Ta fram informations- och kampanjmaterial som beskriver brottslighetens digitala transformation

Ta fram informations- och kampanjmaterial för att öka förståelsen hos polisoperativ personal om samhällets digitalisering, vad den innebär för brottslighetens digitalisering och hur rättsväsendet kan förändra sin förmåga för att hantera digitala inslag i brott. Syftet med kampanjmaterialet är att beskriva komplexiteten i pågående teknikutveckling, men ur ett polisoperativt perspektiv, för att sprida kunskap och inspirera till ökad förmåga inom området.

2.2 Uppdatera befintliga utbildningar

Öka kompetensen hos kravställare av utbildningar om hur digitala inslag påverkar deras brottsområden för att de själva ska kunna kravställa en uppdatering av grund-, fort- och vidareutbildningarna.

Under regeringsuppdragets längd hålla seminarier för att informera i hur befintliga utbildningar kan uppdateras för att hantera digitala inslag i brott.

Skapa ett återkommande forum för uppdatering om nya trender och fenomen.

Uppdatera den digitala utbildningen e-First och använda den som grundplattform i kompetenshöjningen. e-First är framtagen i ett europeiskt polissamarbete¹ och innehåller både grundläggande, generell och specialiserad information inom olika brottsområden.

2.3 Tillsätta en arbetsgrupp som förvaltar den digitala utbildningen

Tillsätta en arbetsgrupp inom regeringsuppdraget som uppdaterar och förvaltar e-First.

Deltagare från arbetsgruppen deltar i det europeiska polissamarbetet med att uppdatera e-First.

2.4 Behov av fler it-forensiker och internetinhämtare för att säkra biträdesförmågan

I polisens verksamhetsanalys² har en resursökning av framför allt it-forensiker dimensionerats. Primärt rör det sig om ca 100 civilanställda it-forensiker, vilket kan vara i underkant.

En ökning av antalet it-forensiker under regeringsuppdragets gång är nödvändig för att möta den polisoperativa personalens ökande behov av biträde att spåra och säkra digitala bevis.

2.5 Samverka med externa lärosäten för att underlätta teknisk kompetensförsörjning

Etablera samarbete med externa lärosäten och stötta dem med att införa tekniska utbildningar, i syfte att utöka polisens rekryteringsunderlag av tekniskt utbildad personal som t.ex. it-forensiker, internetinhämtare och utredningsspecialister.

Samarbetet skulle kunna leda till att teknisk vidareutbildning, som efterfrågas av specialistutredare av it-relaterade brott, tillhandahålls av lärosätena på längre sikt. På kort sikt hanterar regeringsuppdraget behovet av tekniska specialistutbildningar.

2.6 Leverera en it-miljö och it-stöd för bekämpning av it-relaterad brottslighet

De sedan tidigare kravställda it-miljöerna och it-stöden måste införas för att uppdraget, som vänder sig till många medarbetare, ska lyckas. Polismyndigheten har beslutat om en särskild it-händelse för att säkerställa en adekvat it-miljö

¹ European Cybercrime Training and Education Group (Ecteg) etablerat av EU-kommissionen. Samarbetar med Europol och Cepol med utbildningar för att bekämpa it-relaterad brottslighet.

² *Analys av kärnverksamheten mot 2024 – underlag för dimensionering och förmågeutveckling*

för bekämpning av it-relaterad brottslighet.³ Det innebär att det beslutats en särskild organisation utanför linjeorganisationen för att gemensamt lösa uppgiften.⁴

2.7 Informera andra myndigheter i rättskedjan

Informera andra myndigheter i rättskedjan om uppdraget och diskutera möjligheter till samverkan.

2.8 Samverka internationellt inom kompetenshöjning

Samverka i det europeiska utbildningssamarbetet avseende it-relaterad brottslighet med t.ex. Cepol⁵, Ecteg, norska polishögskolan.

3 Förutsättningar för att genomföra regeringsuppdraget

Förutsättningarna nedan bör uppfyllas för att genomförandet ska kunna ske enligt plan:

1. It-relaterade brott har historiskt sett ansetts tekniskt komplicerade och svåra att utreda. En förutsättning för genomförandet är att polisverksamheten, från ledning till handläggare, bejakar åtgärderna i regeringsuppdraget, vilket i synnerhet gör sig gällande i nedanstående tre punkter:
2. Den it-miljö och de it-stöd som behövs för bekämpning av it-relaterade brott måste levereras för att specialister och generalister ska kunna arbeta effektivt.
3. Behovet att uppdatera utbildningar är stort och behöver ske i den omfattning och inom den tid som anses nödvändig för att höja kompetensen.
4. Det råder brist på it-forensiker och internethämtare inom polisen. Dessa resurser biträder övrig polisverksamhet med att spåra och säkra digitala bevis. En förutsättning för att genomförandet av regeringsuppdraget ska lyckas är att ledtiderna för it-forensik och internetinhämtning hålls på rimliga nivåer.

3.1 Uppskattade kostnader för genomförandet

Genomförandet av regeringsuppdraget beräknas kosta följande:

- Kampanjmaterial 1 mkr (se avsnitt 2.1).

³ Särskild it-händelse Midnattssol för att säkerställa att it-baserade förmågor till Polismyndighetens verksamheter för IT-forensik och IT-brott

⁴ Handläggningsordning för it-avdelningen.

⁵ Cepol, the European Union Agency for Law Enforcement Training, är den europeiska polisakademien och har i uppdrag att utveckla utbildningar för rättsvårdande myndigheter.

- Seminarier, årligt forum, specialistutbildningar 5 mkr (se avsnitt 2.2 och 2.5).
- Utökning av personal som förvaltar den digitala utbildningen ca 10 resurser (se avsnitt 2.3).
- Utökning av it-forensiker och internetinhämtare med 200 resurser (se avsnitt 2.4).
- It-utveckling 100-200 mkr årligen (se avsnitt 2.6).